

Esbjerg
Kommune

Børn & Kultur
Pædagogisk Enhed

Fyrparken 11, 6710 Esbjerg V

Dato

19. oktober 2020

Sammen om ordblindhed

Om ordblindeindsatser i Esbjerg Kommune

Baggrund for indsatsen

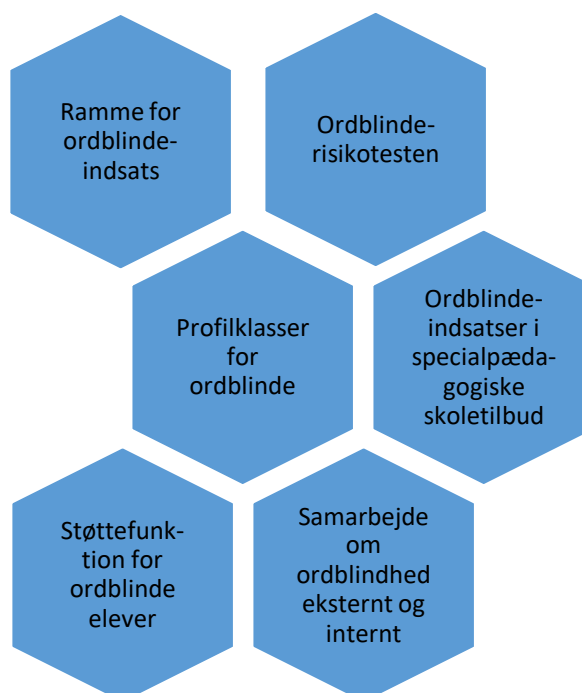
Alle folkeskoleelever i Esbjerg Kommune skal have gode betingelser for trivsel og læring og blive i stand til at gennemføre en ungdomsuddannelse efter grundskoleforløbet. Elever med konstateret ordblindhed har behov for en ekstra indsats både ved siden af og i den almindelige klasseundervisning, for at opnå lige deltagelsesmulighed og udbytte af skolegangen.

I Esbjerg Kommune ønskes en harmonisering af indsatsen for ordblinde elever på tværs af kommunen, og en indsats der bygger på viden og evidens. Derfor har Esbjerg Kommune iværksat en række ordblinde-initiativer, som sikrer støtte og vejledning til alle konstaterede ordblinde folkeskoleelever.

Et af initiativerne er etablering og udvikling af Støttefunktion for ordblinde elever, hvor Esbjerg Kommune har et samarbejde med Egmont Fonden. Egmont Fonden havde ordblindhed som deres årstema i 2018, og de arbejder for tidlig opsporing, minimering af karakterforskelle i grundskolen og at ordblinde unge gennemfører en ungdomsuddannelse. Egmont Fonden støtter udviklingen af støttefunktionen med 5.700.000 kr. fra 2019 – 2022. I samme periode har Esbjerg Kommune afsat 19.800.000 kr. til etablering af støttefunktionen.

Indsatserne

Indsatserne består dels af initiativer og rammer, som udføres af alle skoler og af tilbud målrettet ordblinde elever:

Ramme for ordblindeindsats

I 2017 udarbejdede Esbjerg Kommune "Ramme for ordblindeindsats", som gælder for alle kommunens folkeskoler og er tilpasset det enkelte distrikt. Rammen sikrer et kontinuerligt fokus på opsporing af ordblindhed gennem skoleforløbet og indsatser målrettet ordblinde elever. Rammen revideres i 2021.

Ordblinderisikotesten

Fra skoleåret 2019/2020 indførte Esbjerg Kommune screening for ordblindhed af alle elever i 0. eller 1. klasse med Ordblinderisikotesten. Ordblinderisikotesten skal sikre tidlig opsporing og opmærksomhed på elever, som er i risiko for at udvikle skriftsproglige vanskeligheder. Selv om eleverne tidligst kan testes for ordblindhed i slutningen af 3. klasse, er indsatsen før afgørende i forhold til at mindske omfanget af vanskelighederne.

Profilklasser

Fra skoleåret 2019/20 tilbyder Esbjerg Kommune profilklasser for ordblinde elever fra 7. – 10. klasse. Tilbuddet er udvidet med 6. klasse fra august 2020. Profilklasserne er placeret på en almindelig folkeskole, og eleverne indgår i skolens generelle læringsmiljø, men de undervises i klasser med max 16 elever, som alle har ordblindhed til fælles. Lærerne i alle fag er opmærksomme på eleverne særlige behov og møder dem med ordblindevenlig undervisning.

Specialpædagogiske skoletilbud

Elever, som er visiteret til fælleskommunale specialpædagogiske skoletilbud, og er konstateret ordblinde, modtager en særlig indsats indenfor rammerne af det specialpædagogiske skoletilbud. Alle medarbejdere har deltaget i kompetenceudvikling vedr. ordblindhed og alle skoletilbuddene samarbejder med støttefunktionens ordblinderådgivere, som yder vejledning og sparring.

Støttefunktion for ordblinde elever

Esbjerg Kommune udvikler fra 2019 – 2022 Støttefunktion for ordblinde elever med støtte fra Egmont Fonden. Der er ansat syv ordblinderådgivere og én programleder, og fra januar 2021 udvides med yderligere én ordblinderådgiver for at sikre løbende understøttelse af vores profilklasser for ordblinde elever.

Støttefunktionen består af tre spor: elever, forældre og skolerne.

Alle ordblinde elever fra 4. – 10. klasse (fuld implementeret i 2022) tilbydes intensive læringsforløb med ordblindeundervisning i forbindelse med at de konstateres ordblinde. Læringsforløbet kaldes "OrdblindePit" og foregår over 5 – 7 uger, hvor eleverne er i OrdblindePit tre dage om ugen og i deres egen klasse to dage om ugen. Dette for at sikre overførsel fra OrdblindePit til den almindelige undervisning.

I OrdblindePit møder eleverne andre ordblinde børn og unge og de undervises af en ordblinderådgiver. Fokus er på ordblindhed i alle fag og strategier til læsning og skrivning i alle skolens fagområder. Indholdet i OrdblindePit fokuserer på kompenserende it-hjælpemidler, læse- og skrivestrategier samt det at være ordblind. Herunder hører erkendelse af og forståelse for ordblindheden, men også arbejdet med motivation for læring og brug af hjælpemidler. Når eleverne har været i OrdblindePit sikrer ordblinderådgiveren kontinuerlig opfølgning på indsatsen gennem resten af elevens skoletid. Det betyder, at ordblinderådgiveren mindst én gang årligt deltager i undervisning i elevens klasse og vurderer, hvilken ny indsats, der er behov for. Denne indsats kan ske i korte kursusforløb sammen med andre ordblinde elever.

I forbindelse med OrdblindPit afvikles tre forældrearrangementer: ét før, ét under og ét efter OrdblindPit. Før OrdblindPit møder forældre og børn de andre på holdet og ordblinderådgiveren, som fortæller om ordblindhed generelt og om OrdblindPit. Undervejs i OrdblindPit deltager børn og forældre i et hands-on-kursus, hvor forældre får indblik i it-hjælpemidlerne, så de får forståelse for støtten. Efter OrdblindPit tilbydes en individuel samtale med ordblinderådgiveren, hvor fokus er på udbytte af OrdblindPit og mål for den kommende periode i almenklassen.

Både før og efter OrdblindPit har ordblinderådgiveren et samarbejde med elevernes lærere. Eleverne er ordblind i alle fag, så der er behov for viden om ordblindhed og omsætning i den didaktiske praksis i alle skolens fag og fagområder. Samarbejdet består af oplæg for større grupper, sparringsmøder med teams eller enkeltpersoner og ordblinderådgiverens deltagelse i undervisningen sammen med lærerne.

I skoleåret 2020/21 deltager alle kommunes folkeskolelærere i kompetenceudvikling om ordblindhed og ordblindevenlig undervisning.

Samarbejde

Støttefunktionen har også fokus på samarbejde med andre aktører på ordblindområdet. Således er der etableret netværk med ungdomsuddannelserne i kommunen og Kommunikation & Hjælpemidler for at sikre en god overgang fra grundskole til ungdomsuddannelse eller arbejdsmarked.

Støttefunktionen samarbejder også med andre danske kommuner i forhold til videndeling, sparring og udvikling af ordblindevenlige tiltag. Dette sker dels gennem funktionens følgegruppe, dels via regionalt netværk for kommunale læsekonsulenter.

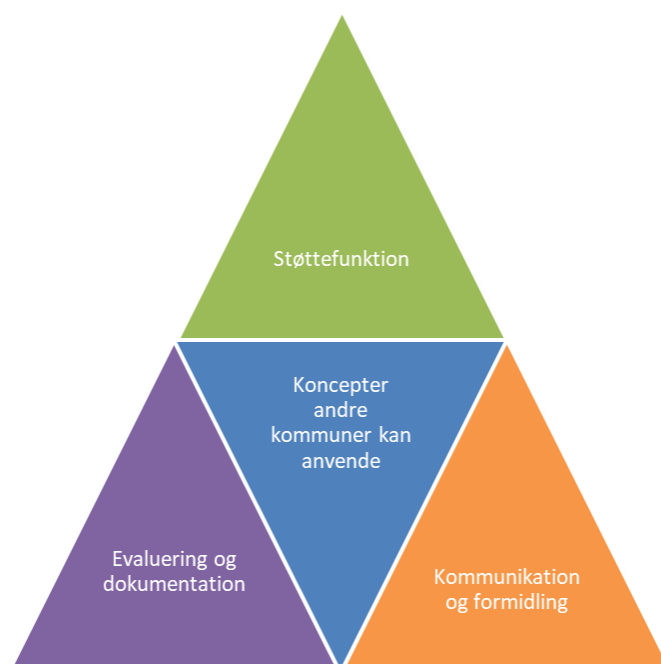
Derudover har støttefunktionen fokus på kompetenceudvikling for ordblinderådgiverne, og i den forbindelse er der samarbejde med Ordblindetræning og UC Syd.

Etablering og udvikling af støttefunktionen støttes af Egmont Fonden, som bidrager med evidens på området via Egmont Rapporten "Let vejen til uddannelse for ordblind børn og unge" [link](#)

Kommunikation og formidling er et element i aftalen med Egmont Fonden, så erfaringer og udfordringer deles med andre, men også for at sikre, at de koncepter, der udvikles, kan bruges i andre kommuner.

Støttefunktionen evalueres løbende i programperioden fra 2019 – 2022 via en ekstern analyse- og konsulentvirksomhed.

Programmets elementer er illustreret nedenfor:

Erfaringer og fund

Undervejs i etablering og udvikling af støttefunktionen har vi gjort nogle fund, som vi er nysgerrige på at forfølge og undersøge nærmere.

Det står meget tydeligt for os allerede nu, at it-hjælpemidlerne er afgørende for elevernes deltagelse i undervisningen både i folkeskolen og senere i deres uddannelsesforløb. Derfor er det også afgørende, at eleverne har gode hjælpemidler, som virker og er brugervenlige.

Vores baselinerapport viser tydeligt, at lærerne gerne vil levere ordblindevenlig undervisning, men at de mangler viden om ordblindhed og indsigt i hvordan de rent didaktisk omsætter denne viden til ordblindevenlig undervisning. Selv nyuddannede lærere har ikke den nødvendige viden med sig. Ordblindevenlig undervisning bør tænkes ind i alle fag i læreruddannelsen.

Erfaringer indtil nu har gjort det nødvendigt at sætte fokus på kvalitetssikring af ordblindetestning. Det er vigtigt at have dygtige, uddannede testvejledere med viden om læsning og læsevanskeligheder – herunder ordblindhed, da denne viden er vigtigt for at kunne vurdere hvilke elever, der skal testes og om resultater er af valid karakter. Vi er desuden blevet opmærksomme på, at ikke alle ordblinde elever nødvendigvis kan opspores tidligt og testes allerede i 3. klasse. Nogle ordblinde elever kan godt læse, og deres udfordringer med skriftsproget viser sig ofte først senere i form af langsom læsning og udfordringer med stavning.

Ungdomsuddannelserne i Esbjerg Kommune melder, at de i år har testes færre ordblinde end tidligere år. De ældste elever er endnu ikke en del af

støttefunktionen, men det tyder på, at det store fokus på ordblindhed har haft en afsmittende effekt.

Støttefunktionens advisory board, som består af 15 ordblinde elever, peger på vigtigheden af, at alle lærere har viden om ordblindhed, men også at vi ikke tager flere hensyn end nødvendigt. De understreger vigtigheden af, at vi har høje forventninger til dem og tror på, at de kan løse opgaverne.